

TELEGRAFUL ROMAN.

N° 78.

ANUL X.

Sibiiș. 30 Septembrie. 1862.

Telegraful este de doză ori pe septembrie: Ziua și Duminică. — Prezența rațiunii se face în Sibiiș la expedirea poștei; pe afară la 7. p. poște, ca vani gata, prin scrișorii frankate, adresate către expeditor. Prezența prezenției pentru Sibiiș este pe an 7. fl. v. a. ear pe o jumătate de an 3. fl. 50. kr. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provin-

țiile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. v. a. Pentru prinț. și țeri străine pe an 12. fl. pe 1/2 an 6. fl. v. a. Insceratele se plătesc pentru Antica oră cu 7. kr. pierdă cu litere mici, pentru a doua oră cu 5 1/2 kr. și pentru a treia penșiere cu 3 1/2 kr. v. a.

Апсчіндаре.

La provocarea mai multor deșiderii prezențiale pe de la 1-a Octombrie pînă la sfârșitul anului.

Pentru Sibiiș. — — — — — 1 fl. 75 kr.

Pentru Provinții. — — — — — 2 fl. —

Pentru țeri străine. — — — — — 3 fl. —

Esclentia!

Vediendu circulariulu datu in Sibiiu in 26 Augustu anulului mantuirei 1862 cu num. consistoriale 657 in care ati binevoitu a Ve manifestá parerile in privința radicării uneloru scóle asia dișe nationale adesu recomandate pr'in unii articuli d'in diurnalele romane, si cetindu cuprinsulu aceluși cu ațentiuinea care o cere importantia autonomiei besericee ortodose, si delicat'a cestiune de a invigilá instructiunea publica, ne amu convinsu pe de plinu ca Esclentia Ta esci acelu barbatu pe care l'a alesu provedinti'a spre a ii concede conducerea celoru mai momentóse trebi nationale-besericesci si scolastice, esci acelu barbatu de unu talentu ferice, care cunoscendu relatiunile nóstre nationale fatia cu sororele natiuni conlocuitoire, si confesionale, fatia cu fratii nostri de unu sange si aceiesi origine romana, dupa asegentia, acelora si a timpului ai știutu dá, cá totudeaun'a, asia si acumu, causei scolare direptiunea cea mai nimerita, si mai corespundietoria pentru inaintarea culturai religioșe si nationale, cum si cea mai pastrátore de concordia intre fii natiunii romane de ambele confesiuni.

In adeveru daca aruncam un'a privire in istoria Cristianismului si cu deosebire in trecutul besericee nóstre romane, aflamu ca scóla a fostu impreunata cu beserica, ca ministrii besericee a fostu totu deauna data si invetiatori in scóle, ca autoritatile besericesci in intielegere cu sínódele sale au eserceatu dreptulu de a ingriji de instructiunea publica - ca prin urmare trebile scolastice a facutu totudeauna un'a parte intregitória a autonomiei besericesci. Acestu dreptu s'a recunoscutu in principiu si de regimele temporanu d'in tempu in tempu, dupa cumu se vede din citatele si alte mai multe ordinatiuni mai inalte, eara in respectu cu alte confesiuni s'a garantatu acestu dreptu deosebiteloru confesiuni, spre regularea potestății de statu si de beserica in afaceri scolastice, pr'in mai multe tractate.

Esclentia! Fatia cu aceea stare, in care beserica ortodosa din Transilvania, in mania atatoru cereri substernute la inaltele locuri, totu se mai impedece in esercearea drepturilor sale canonice - si in care dreptulu potestății de statu in afacerile scolastice - cu privire la dreptulu potestății besericesci nu se afla regulatu prin tr'unu tractatu cu tota precizie - tóte incercările facute de unii si alții de a radica scoli nationale, fara deosebire de confesiune, nunumai ca suntu netempurii, si vetamatorie de autonomia besericesca, ei si totu deauna data periculóse pentru natiunea romana intréga, de si ele potu purcede de altumentrelea din motive nereutatioșe, ba chiaru curate spre a inaintá si latí cultura inre poporulu romanu - pentru-ca infiintierea uneloru asemenea scóle fara intrevenirea ordinariateloru si incuviintierea sínódeloru concernente nunumai vatema dreptulu, ce a eserceatu beserica in instructiunea publica pana acumu de seculi, dar' póte dá ocașiune potestății statului d'a se amestecá in afacerile scolastice, cu destula dauna a educatiunii nóstre nationale.

Celi ce se mai indoescu despre adeverulu acestoru aserte, se le vina aminte cele mai próspete lupte ale reformatilorunguri din Ungaria si Transilvania, cum si caus'a luteranilor sasi de acést'a categoria, si lesne se voru convinge.

Radicarea si sustinerea de scóle nationale romane, fara deosebire de confesiune, nu se póte justificá nici din punctu de vedere alu economiei, séu asia dișe saracii nationale, pentru-ca daca potu romanii dintr'unu comitatu veri districtu infiint'a, si sustiené doue séu mai multe scóle centrale - cu puteri intrunite, potu fara indoiela totu cu acelesi mediu-lóce face, si sustiené un'a séu mai multe scóle confesionale de acelesi rang, si prin urmare totu atate scóle romane, pentru-ca acelesi factori dau acelasi cvotu.

Esclentia! Subscriisii permitendu aceste meditatiuni nunumai ca se simtu indetorati a marturisi, ca convingerile Esclentiei Tale in privința scóleloru descoperite in memoratiulu circulariu suntu si ale lor, si ca prin urmare voru nísui cu tota ocașiunea a le dá valórea lor in viti'a practica; ci totu deun'a data a-Ti si aduce multiamit'a cea mai ferbinte si cordiale, pentru ca, cá unu Arhiereu adevratu alu besericee lui Christosu, si fiu credintiosu alu natiunii romane, si cu acést'a ocașiune ai știutu aperá autoritatea besericee ortodose, si dreptulu ce i se cuvine asupra instructiunii publice, si ai aretatu calea cea mentuitoria si unica in afacerile scolare pentru intréga natiune romana - pe carea amblandu nu va rataci, si nu se va pote impedece in desvoltarea s'a de nimeni.

In fine mai remane cá radicanu ochii nostri spre cériuri, si indreptandu rușele nóstre catra Creatorulu, Gubernatorulu si Conservatorulu a tota faptur'a, cu un'a anima plina de pietate, si intr'unu cugetu se cerému cá din indurarea sa cea bogata si de ómeni iubitória, pr'in puterea cuventului fiului seu si Dumnediului nostru Isusu Christosu se faca: cá tóte ostenelele si nesuintiele Esclentiei Tale puse intru deá restitui besericee ortodose din Transilvania védia si drepturile ce i se cuvinu in intielesulu santeloru canóne se se încoróne cu rezultatele cele multu dorite, catu mai curendu - cá se ni Te conserve intregu, si sanetosu, intru multi ani spre a ne manuduce, cá unu geniulu si mentoru in tóte dilele vietiei, catra tînt'a mentuirei, cá asia se marimu cu totii numele celui preínaltu alu tatalui nostru cerescu. Aminu. —

Din Siedinti'a Soborului protopopescu tienuta in Mures Osiorheiu in 20 Septembrie 1862 *) Ai Esclentiei Tale servi. Din partea clerului:

Parteni Trombitasiu de Bellénu m. p. Protopopu. Ioan Hodosiu m. p. Parocu la Malomfaleu si Notariu protopopescu. Teodoru Mate m. p. Par. alu Musinului. Ioanu Stoicoviciu m. p. Par. la Megiesifaleu. Iacobu Cristuriani m. p. Par. in Cristuri. Ilia Fulea m. p. Par. Egersegului. Iacobu Geaja m. p. Parochu la Nasn'a. Ioan Hodosiu m. p. Par. la Bandu. Zacharia Bots m. p. Din partea luménilor: Michai de Orbonasiu m. p. Protonotariu la Tabla regeasca. Georgiu Romanu Asesoru actualu Tablei regie pentru Transilvania, Proprietariu crucei cu coróna pentru merite. Nicolau Gaitanu Cons. de trib. provis. crimin. Nicolau Vladu m. p. Georgiu Tabacariu m. p.

Sibiiș 28 Sept. Апсчіндă ла медінца комитетăзі Асоціаціінеі, че са дінтă меркзрєа трєкзтă, о епісопă ла міжлокă ші непзтăндсє лпкă стіліса протоколăзі, пз пзтмă лплзртшні піміка маї апроанє деспре декзрєл єї, прєкзтă протісьрѣтă лп Нрѣл трєкзтă, лп каре са фькзт о грєшлă

*) Acést'a adresa, ce ni se tramisa dela scaunulu protopopescu alu M. Osorheului o publicamam cu atata mai mare multiemita, cu catu din trans'a vedemu cumu inteliginti'a nóstra incepe a se petrude de insemnatatea trebi scolare neaparatu de lipsa pentru inaintarea poporului in cultura, si cumu scie se'i de aceea ațentiuinea fara de care nu ne vomu ferici nici ódata, tractendu in sobóre precumu cere autonomia bisericee noastre dreptu-credincioșe. R.

дн вземе челоръ стипендији, кѣчи нѣ I. Стѣпинѣнъ, чи Ми-
хѣил Стрѣшнѣнъ а прѣмитѣ стипендиѣ де 50 фл. —

Din o скрѣсоаре а прѣсидѣнтіѣ гвѣрніалѣ кѣтрѣ Комесѣлѣ
съсѣскѣ се веде, кѣ Маѣстатеа Са Императѣл а аплѣдатѣ
статѣлѣ саларіалѣ ши персоналѣ центрѣ мѣнѣиѣле съсѣштѣ,
ши а кончѣсѣ прѣграціосѣ, ка кѣлѣвелѣ ачѣстѣ статѣ персо-
налѣ кѣ 173324 ф. ши 2700 съ се нѣмере ачѣсторѣ мѣнѣиѣнѣ
пѣлѣ ла деачѣсѣнеа имперѣвѣрїї: каре фондѣ ва авѣса съ портѣ
ачѣсте спѣсе дефинїтѣлѣ, дѣн вїстїерїа статѣлѣ де окамдатѣ
пе дої ані ши адекѣ дела 1-а Іуліѣ 1861, саѣ дѣн зїѣа де-
кѣндѣ аѣ прѣмитѣ ачѣсте мѣнѣиѣнѣ адмїнїстраціѣнеа політїкѣ
ши жѣдїїарїѣ. Ши фїндѣ кѣ саларїеле ши персоналѣ нѣ саѣ
аплѣдатѣ, прѣкѣмѣ аѣ фостѣ мѣсѣратѣ дела Унїверсїтатеа
съсѣаскѣ, ва фїндѣ кѣ дѣ еле саѣ фѣкѣтѣ ши категорїї де
лефї дѣлѣ рѣшѣдїнѣа скѣнѣлѣ саѣ а дїстрїктѣлѣ, са рѣдїкат
о воче дѣн „Нѣрм. Zeit.“ каре лamenteазѣ асѣпра ачѣстеї де-
чїсіѣнї, дѣлѣ нѣ, кѣмѣ зїче аѣкторѣлѣ артїкѣлѣ, центрѣ кѣ
дѣ четѣдї сар фї датѣ амплїадїлорѣ прѣ марї лефї, чи ка съ
факѣ атенїї не вѣрѣвѣдїї дела локѣрїле импѣїтоаре, ка аколо
зндѣ се чере, съ де аѣжѣторїѣ ши съ адѣкѣ ла валїдѣтате тотѣ
асѣменѣ дрептѣ центрѣ тодї. ш. а.

„Fremdenblatt“ освѣрѣ ла фамїеле че саѣ рѣспѣндїтѣ
асѣпра месѣлорѣ спре есекѣтареа констїтѣцїѣнеї дѣн Фѣврѣ-
арїї: Тотѣ полѣмїка деспре ревісіѣнеа констїтѣцїѣнеї дѣн Фѣ-
врѣарїѣ трѣвѣ маї пайнте съ айѣе пайнтеа окїлорѣ асіѣма, кѣ
ревісіѣнеа есте посїбїлѣ пѣмаї не калеа констїтѣцїѣналѣ, а-
декѣ прїп вѣтѣлѣ амбелорѣ касе кѣ о маїорїтате де доѣ трѣ-
їмї але мѣмѣрїлорѣ прѣсенїї, каре трѣвѣ съ капѣте сакѣцїѣ-
нѣеа имперѣтѣскѣ. Консѣлтѣрїї деспре ревісіѣне трѣвѣ маї
пайнте де тоате съ прѣчѣдѣ прѣсенїїа Сенатѣлѣ имперїалѣ
маї лѣдїтѣ. Ка съ поатѣ дѣлѣ сѣмѣнїї аѣжѣдѣ ла Сенатѣлѣ
имперїалѣ маї лѣдїтѣ, есте дѣлѣ де о леѣе електоралѣ пѣн-
трѣ Ардеалѣ, де есерѣїареа адеѣрїлорѣ, де конкїстареа дїе-
тѣї транспїланѣе ши де провѣнѣїареа ачѣстеї дїете деспре трї-
мїтереа ла Сенатѣл имперїалѣ. Орї че се скрїе дарѣ имперїа
саѣ алѣа дїреѣцїѣне есте де нїчї о трѣвѣ, маї вѣртѣсѣ кѣндѣ
ачѣаста чѣстїѣне дѣн лонтрѣ се дѣподѣ де реформа Бѣндѣлѣ,
каре маї апроанѣ нѣ мерѣе пѣсте стадїѣлѣ знѣї дорїнѣ дѣн
зрѣтѣ, дѣн каре дѣмнїторїѣлѣ ши попоарѣе сълѣтѣ дѣнѣелѣшї,
ши а кѣрїї інкѣмпатїбїлїтате кѣ констїтѣцїѣнеа дѣн Фѣврѣарїї
нѣї маї пѣдїнѣ, ка доведїтѣ.

Лѣї „Agrm. Zeit.“ се скрїе дѣн Вїена, кѣ де нѣ ворѣ
дѣшѣла тоате сѣмѣле, апѣї дѣн політїка дѣн лонтрѣ де а-
коло се ва фаче кѣрѣндѣ знѣ пашѣ дѣсѣмнатѣ, ши кѣ дѣлѣ
дѣнтоарчѣреа имперѣтѣлѣ се ворѣ фаче конкѣлѣсіѣнї хотѣрѣ-
тоаре дѣн прївїїнѣа політїкѣї, каре ар фї съ се дїнѣ факѣ кѣ
ачѣеле дѣрїї, каре дѣлѣкѣ нѣ саѣ анексатѣ ла Констїтѣцїѣнеа дѣн
Фѣврѣарїѣ, кѣ кѣ деосѣвїре сар аѣла не потрївїтѣ, кѣ канѣ-
ларїа знѣгрѣскѣ дѣлѣкѣ нѣ са декарятѣ пѣнтрѣ констїтѣцїѣнеа
дѣн Фѣврѣарїѣ, ва кѣ о ши пѣгѣ, ши кѣ ла тоатѣ дѣлѣмплѣ-
реа ар се съ адѣкѣ знїтате дѣн консілїѣл мїнїстерїалѣ.

Тїмѣлѣ пе ла ної дѣлѣлѣ фѣарте знѣї, зїѣа калдѣ де-
стѣлѣ сѣара рѣкоаре. Кѣлѣсѣрїле вїлорѣ аѣ дѣчѣпѣтѣ дѣн маї
мѣлѣе локѣрїї ши де лѣнї ворѣ дѣчѣпѣ прѣтѣїтїдїнеа. Прѣдѣ-
рїле мѣстѣлѣ се лѣгѣлѣ дѣнтрѣ 50-70 вр. ної де вадрѣ. Вїнѣлѣ
де ши нѣ ва фї ка чѣл дѣн 34, дар тотѣ се поате нѣмера дѣн-
трѣ чѣле маї знѣе. Ізрїстїї, теолѣдїї ши прѣпаранїїї аѣ дѣчѣ-
пѣтѣ а се адѣна ла прѣлѣдѣрїї. Азїїмѣ кѣ нѣмерѣл їзрїстїлорѣ
ротѣнїї ла акадѣмїа де дрептѣрїї есте марѣ ка нїчї одатѣ пѣлѣ
акѣта, дар фїндѣ чѣї маї мѣлїї тарѣ сѣрачї не темѣтѣ, кѣ
се ворѣ рѣрїї, деакѣ нѣ ворѣ дѣлѣкѣрѣе аѣжѣтоаре.

F o g a r a s i u in 22 Septembre 1862
In 25/13 26/14 si 27/15 Septem. sia ținutu si la noi Comitetulu
representativu prim'a s'a șiedintia pe has'a noiei instructiuni proviso-
rie. Joi la 9 oare sa deschisu șiedint'ia prin llus. Sa D-lu Capitanu su-
premu, care fu invitatu prin o deputatiune dintre membri Comitetulu,
si ocupandu scaunulu presidiale prin o vorbire ponderoasa arata serio-
sitatea timpurilor celoru critice si de transitiune, in cari ne aflamu,
legaturı demultutrecutulu cu recentu trecutulu si prezentulu si ne con-
vinse de necesitatea refugiului din partea stapanirii la instructiuni si
ordinatiuni provisorie, cumu este si aceast'a pe care avemu a ne
constitui, si in fine dechiară, dupa cetirea membrilor Comitetulu, șie-
dint'ia de deschisa. Mai intaiu s'a cetitu din Instructiune concerninti
§. 5. atingatori de constituirea Comitetulu si a agendelorı aceluia,
apoi se primi instructiunea dupa oresicari discusiuni, escate prin pro-
punerea unorı membri din partea confratilorı magiari, că noi se nu
primimu aceasta instructiune, că unu ce octroatu si neconstitutionalu.
Cu toate ca mai multi dintre membrii Comitetulu au fostu de parere
se se faca o representatiune la Maiestate, prin care se dechiaramu, ca

aceast'a instructiune nece pe noi romani nu ne poate indestuli din
causa ca dupa aceast'a instructiune nu suntemu din destulu representati;
totusi la propunerea unuia dintre membri, ca in sperant'ia catu de cu-
rundu conchiemandei Diete se o luamu numai simplu la cunostintia. —
Fora alt'a coda dupa ea, sau primitu unanimu. —

Dupa aceea sau cititu pe rendu decretule si ordenatiunile Inal-
tulu regiu Guberniu si a Inaltei Cancelarii aulice, sau alesu prin tie-
dul'a Vice-capitanu politicu si presiedinte judecatorescu *) si in fine
dupa alte multe lucruri interesante sa adusu inante din partea unui
membru **) caus'a scoaleloru din acestu nobilu Districtu, recomen-
danduo Comitetulu spre calduroasa inbratiosiare si atentiune, cu atata
mai multu cu catu ca scoalele in acestu Districtu spre rusinea noștra
stă sub absolutismu cu multu mai bine si mai regulate, că sub amploiatı
presenti din sang'le poporulu, — aduse inante, ca densulu este con-
vinsu, ca deaca altecele că patrioti in aceste timpuri critice pentru po-
poru nu putemu face, baremu se'i aretemu ca ne interesemu pentru
luminarea si cultur'a lui: se otară apoi a se pune Comitetulu prin o
representatiune cu capii bisericiloru de ambele Confesiuni in Cointie-
legere, si asi'a mai intaiu de toate se se apuce de regularea cauzei
școlare care numai ingaduie amanare de unu minutu. — ***)

Sambata la 3 oare se dedu din partea llustr. Sale D-lui Capitanu
unu prandiu ștralucitu, la care lua parte afa'a de toti membrii Comite-
tulu, și oficiirı superiori, si membri Comisiunei pentru trebile gra-
nıtieriloru. —

Se redicara aici mai multe toastē, dintre care din partea D-lui
Capitanu supremu unu toastu pentru Imperatorele si ștralucitai familia
si asia ne despartiramu dupe ce toate, au de cursu in cea mai buna
ordine. C.

Sat ulungu la Sacele in 20 Septemvre. (Incheiere.)

Ce atinge mai incolo Comunele deobligate la dotatiune, nu a-
vemu de a perde vorbe multe in privint'ia loru. Stimu cu totii, ca
precumu unu individuu, asi'a si o Comuna nu prē da bucurosu, si ori ce
contribuire o face, fara voia, cu neplacere, deca nui intielege foloasele;
iaru deca cei chiamati o capacitiēie atunci in fine totasi se invoiesce si con-
tribue si ea dupre puteri. E bine, datusi-au cineva silintia, si anume
erasi cei chiamati, că sa le capacitiēie si pre ele despre lips'a cea im-
perativa a dotatiunei? Erami respundemu: ca nu! Preotii noștrii a-
ici nu potu multu folosi; caci cele mai multe Comune suntu meste-
cate, romani si sasi, apoi scimu, ca sasi nu asculta de Preotii ro-
mani. Cine dar' sa le fie capacitatu? De buna seama ca nu altii,
decatu insele Oficiolate scaunale, catra care 'si si indrēpta Universi-
tatea Cerculariulu seu cu total'a eschidere a conlucrareı preotımeı noștre.

Și en' se vedemu in fine, cumu 'si implinira Oficiolatele scau-
nale indetorierea aceast'a impusa loru de catra Universitate?

Eu avui ocașıune a calatori acumu de curendu prin mai multe
scaone din fundulu regescu, si 'mi castigai informatiune mai de aprō-
pe despre starea de fatia a trebei dotatiunei, atatu de la unele Ofi-
ciolate scaunale catu si de la preotımea si Comunele noastre din acele
scaune; inse trebuie sa marturisescu, ca Oficiolatele scaunale toa-
te pana la celu mai depre urma statatoare din individi sasi, —
inca n'au facutu mai nimicu spre inaintarea si final'a realisare a do-
tatiunei Preotımeı noastre, potrivitulu Conclulusui si Cerculariului uni-
versitateı, ba din contra ele inse se pare ca intr'adinsu mai multu au
innapoiatu afacerea aceast'a, — incatu dieu! prelengă o astufeliu de
procedura din partele, nu'mi prē vine a crede nici promisiuniloru lui
„Cronstädter Zeitung“ ce ni le facuse mai deunadile in obieptulu
cescionatu. Lucrulu sta asi'a: ca din partea Oficiolateloru scaunale
afacerea dotatiunei se concrediu Inspectoriloru respectivi spre pertrac-
tare oficioasa. Acestea esindu ocasionalmente prin unele Comune
propusera caus'a asi'a numiteloru Comitete comunale, (iara'si toate
statatoare din sasi) si in contielegere cu aceste imbiara, dıcu in u-
nele pre pucine Comune numai, pre Preotii noștrii cu nesce rupturi
de pamenturi sterpe, neroditoare că vai de ele, pre la marginea ho-
tareloru, pre care inse Preotii, nevoindu a'si mai imulti sarcinele si
nevoile nu voira a le primi. Inca nici o Comuna nu amu aflatu, unde
se se fie incercatu baremu Oficiolatulı respective Inspectorulu a re-
alisă escinderea portiunei canonice in sensulu conclulusui Universitateı;
si numai din partea unui Jude regescu singuru se dede promisiunea,
ca eu finea luneı curinte vā efepțui finalmente afacerea dotatiunei si
vā mediuloci, că se se dea pentru unu Parochu 10-14 jugere cu
totulu portiune canonica. Vomı vedea; teu inse suntu Tom'a necre-
dinciosulu si in privint'ia aceast'a. Si ore cumu asiu putē crede dom-
niloru! Candu intr'unu satu curatu romanescu 'mi spuse Parochulu si

*) Cine? Ne rogamu se ni se faca cunoscutu. R.

**) Se traiasca! R.

***) Prē bine si intielepcesce vreti se lucrati. Dumnedieu se vā
ajute. R.

Curatorii bisericești: ca însuși Inspectorulu, concerninte aru fi desmantatu poporul dela escinderea portiunei canonice pentru Parochulu lor? — Cându in altu satu mestecatu mi se spuse, ca însuși Inspectorulu s'aru fi dechiaratu catra sasiu lor astufeliu: „sai dati,“ Parochului nostru „astufeliu de pamenturi, care sa fie numai pamenturi?“ — Cându in alu treilea satu in fine mi se spuse, ca iarasi Inspectorulu aru fi disu catra sasi: „dati Parochului resariteanu astufeliu de pamenturi, unde si in midiuloecu verei se iugietie unghiile iepurelui?“ !!

Iata, astu-feliu sta treab'a dotarei preotimei noastre din fundulu regescu; si din acestea fie care si va pute însuși forma unu conceptu, despre aceea, ca c'amu ce felu de portiune canonica are de a astepta preotimea noastra, in urm'a desmentionatului concludu alu Universitatei sase?

Dotarea cuviincioasa a Preotimei noastre celei lipsite, este unu actu alu egalei indreptatiri, unu actu alu dreptatei; inse la dreptate seu egalu indreptatire se cere o inima sincera iara nu egoistica, — se cere o iubire adeverata in sensulu evangeliului lui Christosu, iara nu ura si despretiu nationalu: cumu dara vomu pute astepta, ca din partea Diregatorieloru din fundulu regescu se se efeptuedie dotarea preotimei noastre pe basea egalei indreptatiri, pe basea dreptatii? Cându si copii cunosc, ca Diregatoriele acele, cumu sunt ele compuse astadi — vedi Doamne! pre basea punteloru regulative din evulu mediu! — constau numai si numai din sasi curati.

In adeveru, nu mai remane alt'a, decatu se se infimtie, dupa cumu se dice si Curtea casativa la Vien'a pentru Sachsenlandulu celu nou, ca asi'a toate trei instantiele se constea iarasi din sasi si numai din sasi, si apoi atunci sermanii romani se ne culegemu numai catra fusesi si se dicemu sanatate buna fundului regescu, pre care 'lu amu erezitu atatea veacuri! — Dora ast'a se va fi si asteptandu?!

P e s t ' a 28 Septemvre 1862.

Domnule Redactoru!

Suntem dedati de unu tempu incóce a ceti destule calomnii asupra nóstra in jurnalele magiare. Noi le lasaramu aceste de multeori fara cuventu, nu pentru ca dóra ar avé dreptu fatia cu noi, ci parte, pentru-ca ne-a provediutu natur'a cu paciintia rara, si cu unu semtiu mai nobile decatu se stamu necontentu in cërta neomenósa cu colocuitorii nostri, parte pentruca colónele jurnaleloru nóstre sunt cu multu mai inguste, decatu se aiba locu destulu de a respunde la tóte calomniile si clevetiturele veciniloru nostri.

Insa nu potemu lasá fara cuventu unu articulu din „Magyarország“ dela corespundintele (Π), unu articulu scrisu de mana romana in contra romaniloru, de o mana, carea era chiamata canduva a impartii binecuventare poporului seu, dicu: scrisu de o mana, ce s'a nutritu d'in prescurele si d'in pung'a romanului.

Credu ca me vei pricepe despre cine vorbescu.

Domnulu acest'a, care-si afla mantuirea sufletului seu in aceea, se servésca pentru bani cu calomnii jurnaleloru magiare, astadata si radica cuventulu in caus'a gimnasiului Beiusianu, si tientéza intr'acolo, ca „nu e cu scopu in Beiusi a propune studiile in limb'a romana, ci in cea magiara, pentruca ast'a e limb'a oficiósa in Ungari'a, propunerea in limb'a romana ar fi spre daun'a cea mai mare a tineriloru intru inaintarea in sciintie, si intru portarea oficiiloru de statu; adeca: aru voi, ca uniculu gimnasiu romanu in Ungari'a se se prefaca in gimnasiu magiaru!

Perirea ta d'in tine va fi... Cându vei incetá Domne! a sbiciui pre poporul romanu cu sierpii cesti veninatori, cu vermii acesti-a pururea neadormiti, carii se incérca a róde radecin'a cea sanetoasa a arborelui nationali? Destulu ne-au necasitu straini, in sa e cu multu mai tristu a vedé pre romanu sepandu grópa romanului!

Marturisimu sinceru, ca nu potemu cuprinde, cum nu se rusinéza astufeliu de ómeni singuri de sine, pasindu pe terenu jurnalisticu cu asemenea planuri? in sa

... Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? (virg.)

Sciu pré bine, ca unoru magiari esaltati li sta in ochi uniculu gimnasiu alu nostru, unde suna si va suná limb'a romana, pana va fi unu romanu in Ungari'a; inse ei nu sciu, seu nu voescu a sci, ca romanulu s'a luptatu si se va luptá mai multu pentru limba decatu pentru viétia! apoi inca acuma, in secolulu alu XIX-ea cugetati a ne despoia de dreptulu celu mai firescu sub sóre, de intrebuintierea limbei materne in scólele nóstre? — Ve asiguramu, ca asta nu vi va succede pe lenga tóte uneltiturele.

Apoi mai dica cineva, ca traimu in tíera constitutionalá, in carea e respectata egal'a indreptatire a popóreloru! mai di-

ceti-ne, ca suntemu liberi intru treburile nóstre religiuinare si scolastice seu dóra e mai usiorata starea nóstra acuma, decatu sub sistemulu trecutu? Ba! Atunci ne siliau se invetiambu germanesce, si acuma magiariesce se invetie tinerii nostri intr'unu gimnasiu, unde nu-i urma de magiaru, cerculu intregu, fondulu, fondatoriulu, profesorii, si studentii gimnasiului suntu romani? Bine! incercati magiariesca si mai departe, diceti, precum ati disu despre slovaci, ca romanii (adeca d. (Π.) in numele lor) pottescu introducerea limbei magiare in Beiusi!

Nu ve mance grigea, ca romanii, invetiandu romanesce pr'in scóle, nu voru poté inaintá in sciintie, sciu ca voi nu li-ti intinde mana de ajutoriu, ba chiaru d'in contra, voiti intunecarea lui astufeliu, cá invetiandu sciintiele magiariesce, se nu pricepa mai multu decatu: én várok, te vársz, ó vár.

Grigiti fratiloru! ca astufeliu de apucaturi nu voru duce la scopu; pre romani (exceptis reneгатis) nu-i veti preface in magiari, poteti intrebuintia ori-ce mediuloce maestrute, secrete seu si infernale, credintia nóstra inse este aceea, ca va veni tempulu, candu ve veti tredi si voi, si veti marturisi cu sinceritate ceea ce dice fostulu ablegatu D. Mocsáry in cartea sa „Nemzetiség.“

„Tegyük szívünkre kerünket s valljuk meg, hogy nem voltunk méltányosak s igazságosak, idegen ajku honosinkiránt“ (pag. 183). „Az igazságtalanságot mindig eléri a büntetés, habár, lesön jön is az, de el nem marad, mert ez a természet rendje s a sors törvénye, hogy mindenkinek van okozata“ (pag. 187.)

Aceste suntu nisce adeveruri, ce nu le poteti negá, si a le refrange, deci ve rogamu se ne lasati pre noi in simplicitatea nóstra, si nu ne fericitati cu limb'a vóstra; lasati pre tinerii nostri se invetie si mai departe romanesce, — de si este neobraznicia cea mai mare a afirma, ca propunendulise studiile romanesce, n'ar poté inaintá in sciintie!

Ear de alta parte ferésca D-dieu patri'a nóstrá de svatúitorii ca domnulu (Π); ferésca dicu, pentru-ca silinduse a face placere si servitiu magiariloru, tíer'a intréga o ar impinge in discordia si in antipatia cea mai mare. Fides tua te falvabit!

M. B.

27 Septemvre.

Domnule Redactoru!

Aveti bunatate a dá si articululu meu onórea in „Telegrafulu Romanu“!

Cugetu, ca nu voiu fi fostu uniculu, care la publicarea „Telegrafulu Romanu“ N. — — Apoldu de susu se bucurá, cetindu ca si romanii chiaru de pe sate inca vréu a propasi in cultura cu celelalte natiuni colocuítore. Atunci intielesiu, ca romanii apoldi-ni fura norocosi mai intaiu a poté scóte adeverulu la lumina si a aduce pre mai-marii loru la convingere despre elu, si apoi prin ajutoriulu acestor'a a pune scoala in lucrare si a realisa idea culturei poporului; inse acum avuiu si ocaziune la calatori'a mea p. A. a vedé chiaru si aceea realisatu, ce era pe atunci numai sperantia. Acumu poate cineva se vedea din o dimensiune mare nu numai zidurile goale ale cladirii, despre care se scria deunadi, ci totu edificiu acoperitu. Cu toata securitatea putemu dara sperá, ca apoldienii, de si in acestu anu nu voru poté fini scoala in toate pentru inaintarea timpului rece, pe anulu viitoriu fara indoiala voru serba inaugurarea, si subu ajutoriulu de susu voru incepe o alta viétia, adeca: voru se tráiesca nu numai fisice, ci si spiritualu.

Nu voiu Dloru! sa laudu pe apoldieni, cá unulu ce dóra si mai nainte a simpatisatu cu densii, pentru-ca la mine suntu laudele foarte scumpe, dara numai din acelu punctu de vedere, pentru-ca candu ii voru imita bataru numai satele curatu romane, atunci nu gresiescu candu dicu, ca preste vre-o cateva decinii ne vomu poté mesurá cu ori care natiune din patria. —

Unu calatoriu.

ПРИНЦИПАТЕЛЕ 8НИТЕ.

Din Biena ca scris la „Ung. Nachrichten“ mi din aceste aš trekvat mai la toate žurnalele čermáne: Ađitádvélele partitelorš politice se čtréskš din zi la zi, Prinđvš Kšca se čačé tot šai vřčivóš atát la voiarš, kvš mi la partivš de akčivne, se pare, kvš čar pčtea prognóitika kvš deštvš sekvritate, kvš ređivšlvš lvš nš va aveš o vřađš pre ľndelšngatš. Mvštvš ľncepnatš este vřštvorvšlvš řaptš mititel. Čel de mai nainte Hóšpodar al Romšniei prinđvš Bivěskš, a cociš dekvřndš de la Pariš, vnde mi ašvzatš statórnika lokvšvš, la Bkvřšvštvš, ka čš mi rekvšlvš vřele relacivšni řamiliarie. Eš a čerčetat ne Kšca, ačesta ľnceš

ла лъсат съ ашепте дн антишамбръ май о жмътате оръ ши аної да примитъ къ къвиптеле: „Ме въкръ къ D-та саръши аї черчетатъ одатъ патріа Дтале; Dта Те веі днтоарче де вудъ сѣтъ къръндѣ дндеръштѣ.“

Noї къдетъшѣ а нъ пѣтеа май вине рѣспнде ачесторѣ жърнале немцештѣ; каре тотѣ аѣлъ къте чева пемъкътъ пентръ дѣпселе дн Принчипате, декът а репродъче дн „Реформа“ вѣй артѣкъи къ датѣ дн 19 Септем. каре съпъ аша:

Dѣмнекъ ла 16 але кърентѣ, о таре партѣ дн комерсанціи Краіовені, аѣладѣ дн Капіталъ, саѣ днѣрѣшатѣ дн авдендъ ла Мъріа Са Принчипеле Домніторіѣ, пе каре Мъріа Са приміндѣ къ тоатъ солічітѣдinea вѣнѣ адеврѣтѣ пѣрпнте, а виневоитѣ а ле адреса ши ѣрмътоареле къвипте пліне де патриотісмъ:

„Сматѣ патрѣ ані де къндѣ націа та коматѣ дн капѣлъ аї; тоате міністеріеле къте амѣ авѣтѣ де атъпчї ши пѣпъ а-стѣзї аѣ днтжмпнатѣ тарї гревътъї дн есерчїзѣ къетарї лорѣ; амѣ вѣгатѣ де сеамъ дпсъ къ дн ѣеара поа-стрѣ, тоці се вїтѣ ла Домнѣ пентрѣ тоате лѣкрѣрїле; де грешесче вѣ съ-префектѣ, Домпѣлѣ е вїноватѣ; де нъ плотъ, Домпѣлѣ е вїноватѣ; днтрѣвѣ къвжптѣ, вїнеле ши рѣзѣлѣ сжптъ де о потрївъ арѣпкате асѣпра Домпѣлѣ, ши пѣмаї асѣпра Домпѣлѣ; пентрѣ ачестѣ къвжптѣ, оѣ тамѣ отържтѣ, фѣрѣ а атїпце, кътъшї де пѣрївѣ, леціле ши датїнеле де астѣзї але дѣреї, тамѣ отържтѣ а тѣ окѣпа днтрѣвѣ къ міністрії теї, де кърмѣрѣа дѣреї, днтрѣвѣ кїпѣ къ тотѣмѣ актївѣ; пентрѣ каре. вѣ рогѣ пе тоці, ши ка Домнѣ ши ка Ромънѣ, ка орї де къте орї веці аѣа врео певое, съ веціці ла шїне, ши вѣ воїї прїмі ка вѣ пѣрпнте; вѣлѣ лѣкрѣ дпсъ, вѣ рогѣ: ка ла тоате пѣлѣрїле домніеї воастрѣ съ пѣ фїці повѣвїці де кътѣ де спїрїтѣлѣ де дрептате ши де адеврѣ.“

Аплазѣндѣ дн тотѣ съѣлетѣлѣ пострѣ асемenea повїме ши патриотїче къвипте але съверанѣлѣ дѣреї, сжптемѣ днткрѣдїнѣаці къ тоці ромънї чеї вѣпї се ворѣ пѣтрѣнде де а-деврѣтѣлѣ лорѣ дѣлесѣ, ши ѣекаре дн сѣера че окѣпъ ши дѣпѣ пѣтерїле сале, ва лѣкра дн інтересѣлѣ патріеї, каре е інтересѣлѣ ѣекарѣа дн пої; пѣмаї къндѣ пе вомѣ пѣтрѣнде ѣекаре де сїмпѣжптълѣ дрептѣрїлорѣ ши даторїлорѣ пѣ-стре, пѣмаї атъпчї вомѣ пѣтеа еѣектѣа вїнеле комѣнѣ, ши днтпедїка рѣзѣлѣ; пѣпъ къндѣ дарѣ пѣ вомѣ лѣвѣца а пе къ-поаште ши а пе днтплїні дрептѣрїле ши даторїїле, пѣпъ къндѣ пѣ вомѣ сѣї а вої ши а лѣкра прїп пої днтшїне, а пѣ аштепта тотѣмѣ дела гѣвернѣ, вомѣ рѣжпнеа тотѣ дн стареа дн каре пе аѣлѣмѣ; къчї орї че рѣѣ саѣ орї че вїне ар вепї песте ѣеарѣ ши песте пої, пѣлѣ пѣтемѣ даторї де кътѣ повѣ, ши пѣмаї повѣ.

Сѣ лѣвѣцѣмѣ дар а вої къ отържре ши а трѣї прїп пої днтшїне, еар пѣ тотѣ прїп алції, къчї пѣмаї асѣѣелїѣ пе вом пѣтеа пѣмі націїне; пѣмаї асѣѣелїѣ вомѣ пѣтеа фї пїсте ѣе-тъѣенї адеврѣаці, еар пѣ пїште съвѣшї вшїлїці карї асѣаптъ тотѣмѣ де ла гѣвернѣ, прекъмѣ склѣвѣлѣ асѣаптъ тотѣмѣ де ла стѣжпѣлѣ сѣѣ.“

Tот дн „Реформа“ ши дн „Ромънѣлѣ“ ведемѣ къ Мъ-пѣстїрїле аша пѣмїте Бранвенештѣ, саѣ лѣатѣ пе сеама ста-тѣлѣ, ла пропѣнерѣа Консілілѣлѣ міністерїалѣ прїп оѣцї домпескѣ.

Р ѣ с і а. Дн 8 Септ. са сѣрѣатѣ дн Новогорѣдѣ шїа де ані дела днтемсіереа імперїлѣлѣ рѣсескѣ. Тоате газетеле днтлѣ колоапеле сале къ дескрїереа ачестеї сѣрѣиторї стрѣ-лѣчїте, пентрѣ каре са днтрѣвїпдатѣ тотѣ пѣтереа мїлїтарѣ рѣсескѣ. Дескопѣрїеа монѣментѣлѣ, че са рѣдікатѣ аколо дн амїпїреа ачестеї сѣрѣиторї, са ѣѣкътѣ къ деосевїтѣ черї-топїѣ. Дѣпъ че аѣ ѣостѣ ашезате трѣнеле, а мерсѣ Днтпѣ-ратѣлѣ ла вїсерїкъ, вѣнде са дїпѣтѣ С. Літѣрпїѣ. Де аїчеа а мерсѣ елѣ къларе дн ѣрптеа ставѣлѣ ѣенерал аѣ сѣѣ ши а кондѣктѣлѣ сѣрѣиторескѣ де о тѣлѣме де преоці къ стѣгѣрї ши къ с. ікоане, ла каре са іносоїтѣ ши Днтпѣрѣтѣса кондѣсѣ де клїропѣтѣлѣ короанеї, ши аша ажпгѣндѣ ла монѣментѣ, лѣпгѣ каре ераѣ кортѣрї пентрѣ Днтпѣратѣлѣ ши Днтпѣрѣтѣса, а къзѣтѣ аконорѣемѣлѣ монѣментѣлѣ ши дндатѣ са къпѣтѣлѣ доксолопїа ши аної мїтропѣлїтѣлѣ Фїларетѣ а ѣетїтѣ о молїтѣ, дн каре са аменїтїтѣ домніторїї де маї пайнте ши тарїї вѣр-ѣаї аї Рѣсіеї ши са черѣтѣ вїнекъѣлѣтареа ѣереаскѣ песте ім-перїлѣ рѣсескѣ. Дѣпъ ачѣеа саѣ рѣлпторсѣ еаршї дн вїсе-рїкъ ши трѣпеле дн пѣмер де 12,000, ла каре се аѣлаѣ фѣра-ції ши фїї Днтпѣратѣлѣ, аѣ деѣїлатѣ пайнтеа лѣї ши аѣ ѣостѣ командате де тареде прїпчїпе Ніколае. Маї тѣрѣзї са даѣ трѣпелорѣ шпккаре ши веѣтѣрѣ, ши аѣ ѣостѣ опорате де пѣ-рѣкеа Днтпѣрѣтѣскѣ сѣѣтѣ епѣтѣсіастїче стрїгѣрї де въкрѣї. Ла 5 оре а ѣрматѣ вп прѣпсѣ де 350 персѣане дн палѣтѣлѣ

днтпѣрѣтѣскѣ, ла каре а рѣдікатѣ Днтпѣратѣлѣ тоасте пентрѣ повїлїме. Сѣара а ѣостѣ ѣетатеа імїнїнатѣ ши Днтпѣратѣлѣ а трѣкът прїп тоате вїлїїме, ши аної са пѣе не пайе ши а мерс ла Городїшче, сѣѣрѣвїлѣ, вѣнде прекъм се зїче, а локвїт Рѣрїк, ши вѣнде а ѣостѣ прегѣтїтѣ о сѣрѣиторѣе дѣрѣнеаскѣ. Ачї аѣ аѣерпѣтѣ дѣренїї катѣапеле лорѣ песте пѣшпнтѣлѣ вмедѣ ши Днтпѣратѣлѣ а трѣвїт сѣ трѣкъ песте еле. Дїмїнеаца а прї-мїтѣ пе дѣренї пайнтеа палѣтѣлѣ ши іа демѣстрѣтѣ сѣ се пѣ-зѣскѣ де ѣаїме ѣалсе ши сѣ сѣѣрѣшеаскѣ трѣба къ посесорїї.

Notițe Diverse.

— Міністрѣ де ѣїнанцѣ а денѣмїтѣ пе D. Komicarѣ де ѣїнанцѣ де а 2 класѣ Demianѣ Datko де Komicarїѣ 1-а класѣ.

— Лѣнеа трѣкътѣ пе ла 1/2 8 сѣара са ескатѣ днтрѣвѣлѣ модѣ пекѣпоскътѣ ѣокѣ дн Орѣвїтїа дн партеа де мѣзѣлїнѣте а пѣаѣлѣлї шї аѣ преѣкътѣ дн ѣенѣшѣ клѣдїрїле де економїѣ де ла трѣї пропїетарї.

— Dѣмїнекъ ла 5 оаре дѣпъ амеазї а арсѣ дн Раполдѣ 72 де пропїетарї. ѣокѣлѣ сѣ се ѣїе ескатѣ дн пѣѣгаре де сеамъ къ лѣпѣшеле де апрїнесѣ, къ каре саѣ жѣкатѣ копїї.

— Дн Ромошелѣ зїче „Sieb. Bot.“ къ саѣ вѣтѣтѣ дѣмї-некъ дої ромънї асѣѣелїѣ де вѣлѣ аѣ рѣмасѣ де жмътате шортѣ, еарѣ алѣмѣ де тотѣ.

— Тотѣ ачестѣ жърналѣ зїче, къ тотѣ дн поаптеа ачѣеа днторкъндѣсе вѣлѣ ромънѣ дела тѣргѣлѣ Орѣштїеї а ѣостѣ къ-тѣтѣ де моарте де алці ромънї ла Кїрѣтѣа дн къпнѣ а Ро-тасѣлѣ, ши іаѣ рѣпїтѣ ванїї.

— „O. D. П.“ Дескрїе персѣналїтатеа лѣї Лѣка Вѣкаловїчї ши зїче къ пѣ ворѣеште пїчї вѣлѣ къвѣлѣтѣ немцеште, ши ток-маї аша де пѣдїнѣ фѣранцѣзеште. Да оре немції дн Дѣр-манїа ворѣескѣ сѣрѣеште ши ромънеште ?

— Фабрїка де хѣртїе дн Петрїѣѣлѣ а арсѣ пѣпъ дн ѣндѣментѣ.

— Декретеле де амнестїе пентрѣ Гарївалдї ши пентрѣ тоці чеї компромїшї саѣ сѣѣскрїсѣ де рѣеде Вїктор Еманѣїл.

— Лѣї Гарївалдї сѣї ѣїе маї рѣѣ.

50-1 Publicatiune de Concursu la premiulu de 50 f. v. a. alu Asociatiunei transilvane desti- natu pentru fragari.

Pe temeiulu Conclusului adunarii generale coprinsu in articolulu XIV. p. 2 alu siedintiei III. subscrisulu Comitetu publica prin acesta concursu la cele doua premii de cate 25 f. v. a. destinate a se da acelu agricutori romani, carii cu ocaziunea adunarii viitoare voru adeveri, cumca au cei mai multi fragari (dudf), prin carii se se pѣta 'nainta cultur'a de metase.

Concurentii la acestea premii voru fi datori se adeveresca prin testimoniulu legalisatu alu diregatoriei comunale, cumca

1.) Fragarii prasiti nu suntu saditi numai din a. 1863, ci din a. 1862 si 1861.

2.) Ca terenulu pe care se afla fragarii este proprietate a concurentulu, eara nu ceva locu arendatu. Terminulu Concursulu este defiptu pe 31 Maiu 1863.

S i b i i u, 24 Septemvře 1862. Comitетуl asociatiunei pentru ina- intarea literaturеї si a culturеї po- pulului romanu.

49-2 Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invetiatoresci in statiunile vacante la scolele populare, romane, ortodoxe in Districtulu Cetatei de Peatra se deschide Concursu pana in 10 Octomvře pentru urmatorele Comune.

- 1. Fauresti cu salariu anualu de 200 fl. v. a. 4 Stengeni de lemne si cuartiru naturalu. —
2. Ciokotisiu cu un salariu anualu de 200 fl. —
3. Carbutariu cu un salariu anualu de 150 fl. v. a. si cuartiru naturalu. —
4. Drag'a Villm'a cu unu salariu de 200 fl. v. a.
5. Secatura cu un pausalu de 150 fl. v. a. —

La toate acestea Comune pe langa leaf'a cuviincioasa e impreu- natu si unu salariu de 15 fl. v. a. pentru obiecte scolare.

Dreptu aceea doritorii de a ocupa vre un'a din statiunile aces- tea au a se adresa pe terminulu prefiptu inaintea subscrisulu la ca- s'a pretoriala in Somcuta mare cu cerere de propria mana a loru scrisa, si cu documinte. —

- 1. Ca suntu Romani de religiunea dreptu credincioasa resariteana.
2. Cu atestatu ca au absolvatu celu pucimu 4 clase normale si cursulu Pedagogicu in Institutulu diecesanu.
3. Adeverintia despre purtarea morala, dela diregatori a politica.

Prin Candidatiune cei alesi dintre concurenti se voru tramite ina- intea Presfintitu Escellentiei Sale Episcopului Bisericei ortodoxe pen- tru Parinteasca intarire.

Fauresti 15 Septembrie 1862. Inspectorulu scholeloru districtuale in Protropiatulu gr.-res. Tractu- lui Cetatei de Peatra.

Gregorie Ciocasiu Protoporu.